
Hout speelt hoofdrol bij nieuwe gemeentewerf

Trots op hout in Waterland

Voor de gemeente Waterland was de keuze helder: een nieuwe gemeentewerf moest met duurzaam hout gebouwd worden. Naast de intrinsieke duurzame voordelen speelde de bouwsnelheid een rol. Die was bij dit project extra van belang. Dit project laat zien dat er kansen liggen voor duurzame houtbouw.

De oude gemeentewerf in Monnickendam moest wijken voor de ontwikkeling van een woon- en winkelgebied, en wel snel: exact op die locatie zou de eerste paal voor een nieuwe supermarkt geslagen worden. Een nieuwe plek werd gevonden in de weilanden van Katwoude, waar de drie volumes van de nieuwbouw qua kapvorm - geheel in lijn met het beeldkwaliteitsplan - moesten aansluiten bij de boerderijen in de omgeving. De bouwmethode is echter allesbehalve traditioneel.

Het bouwteam koos voor een droogbouwontwerp met hout en uitstekend isolerende SIP-panelen (Structural insulated panel, zie foto) CLT-vloeren (Cross laminated timber ofwel kruislaaghout, zie foto) en een groen dak op het middendeel en zonnepanelen op het dak van de loods. Grotendeels van hout, al is de grote loods versterkt met een stalen frame. Onder meer door deze keuzes dingt deze nieuwe gemeentewerf nu mee voor de Nederlandse Duurzaam Bouwen Awards.

Hout in de hoofdrol

Wat ging er hier goed, dat elders fout kan gaan? Thijs van Went, projectleider bij de gemeente: 'Uiteraard hebben we geprobeerd om de juiste partijen te betrekken. We hebben een architect aangetrokken - M@@T Architecten en Adviseurs - die duurzaamheid en de toepassing van hout als speerpunt had. Daarbij had onze aannemer, Bouwgroep Buitenhuis, ook de "drive" om zo duurzaam mogelijk te bouwen. Deze zaken hebben we mee laten wegen in de emvi-beoordeling (economisch meest voordelige inschrijving). We hebben tijdens de aanbesteding ook gesprekken met inschrijvers gevoerd, om te toetsen in hoeverre dat daadwerkelijk de insteek van deze partijen was. Want dat moet zich toch altijd maar weer in de praktijk bewijzen. Wat hier goed is gegaan, is dus ook een kwestie van "geluk", namelijk dat de aannemer én de architect dermate gemotiveerd waren voor het mooie project, dat zich dat heeft uitbetaald in het bouwproces.'

Een andere structurele keuze is ook al vroeg gemaakt. 'We hadden als randvoorwaarden gesteld: een zeer bewuste keuze voor duurzaam hout én verantwoord bosbeheer in de hoofdrol', aldus Van Went. 'Architect en aannemer hebben dat perfect ingekleurd door de hoge mate van toepassing van FSC-hout in het ontwerp. Hout sloot ook nog eens perfect aan op de wens om snel een nieuw kantoor plus loods te bouwen.' Zo kon er niet alleen snel, maar ook licht gebouwd worden, met een scherp oog op de kosten. 'Alle bakens stonden goed en iedereen heeft heel gemotiveerd gewerkt', vertelt de gedreven projectleider.

Over duurzaam bosbeheer

Dat het gebruik van hout bossen beschermt klinkt wellicht tegenstrijdig, maar dat is het niet. Met duurzaam bosbeheer houden we de bossen in stand. Dit is vanuit ecologisch, milieutechnisch en economisch oogpunt belangrijk, omdat veel dieren en mensen wereldwijd afhankelijk zijn van bossen en de producten uit het bos. Bij duurzaam bosbeheer wordt van tevoren gekeken hoeveel hout verantwoord uit het bos gekapt mag worden, om het bos vervolgens gedurende een bepaalde periode met rust te laten, zodat flora en fauna intact blijven en de overige bomen verder kunnen groeien.

Belangrijk bij duurzaam bosbeheer is om verder te kijken dan alleen het hout zelf. Bossen leveren belangrijke ecosystemendiensten zoals het vastleggen van CO₂ en de productie van zuurstof, maar ook zaken als waterhuishouding en luchtkwaliteit worden door bossen beïnvloed. Zo is bijvoorbeeld ook het voorkomen van erosie een belangrijke bosfunctie.

De Verenigde Naties gaat er vanuit dat wereldwijd 1,6 miljard mensen afhankelijk zijn van het bos voor een deel

van hun voedselvoorziening, of andere producten zoals medicijnen, grondstoffen, ecosystemendiensten of een deel van het levensonderhoud. Bij duurzaam bosbeheer wordt deze lokale bevolking nauw betrokken bij het bosbeheer. De lokale bevolking behoudt zeggenschap over wat er met het bos gebeurt enerzijds, maar wordt ook voorzien van werkgelegenheid door de houtproductie.

De grootste bedreiging van bos is de omvorming naar andere vormen van grondgebruik. Veelal landbouw voor de toenemende vraag naar landbouwproducten zoals palmolie, rubber, cacao, soja en vlees. Door economische waarde aan het bos te geven door houtproductie, wordt het risico op ontbossing veel kleiner. En dat is gunstig voor de lokale bevolking, dieren en het milieu.

Kansen voor hout

Mede gelet op de enorme bouwopgave waar Nederland zich voor gesteld ziet - in de periode 2020-2025 jaarlijks 75.000 nieuwe woningen - ligt er een belangrijke kans voor toepassing van meer hout in plaats van andere, meer klimaatbelastende, materialen. Dit strookt ook met het groeiend belang dat aan bos in het algemeen wordt toegekend om de klimaatdoelen te helpen realiseren. Om meer bossen duurzaam te beheren, is vraag naar gecertificeerde producten uit bossen cruciaal. ●

HET CONVENANT BEVORDEREN DUURZAAM BOSBEHEER

In het Convenant Bevorderen Duurzaam Bosbeheer werken diverse partijen (overheid, vakbonden, maatschappelijk middenveld en brancheorganisaties) samen om duurzaam bosbeheer te promoten. Het stimuleren van de vraag naar hout uit duurzame bossen zien zij als belangrijk om het risico op ontbossing tegen te gaan. Wilt u ook overstappen op aantoonbaar duurzaam hout voor uw project? Lees verder op www.inkoopduurzaamhout.nl.

WEBSITES

www.bewustmethout.nl
www.waterland.nl